



Confessions d'un cantautor galàctic

Un periodista musical de llarg recorregut. Una de les figures més singulars de la cançó en català. Un grapat de trobades, durant dos anys. El resultat és un llibre magnètic, 'Jaume Sisa, el comptador d'estrelles', de Donat Putx, al qual l'autoanomenat "cantautor galàctic" es confessa.

*Reportatge de Xavier Aliaga
Fotografia de Jordi Play*

Qualsevol nit pot sortir el sol. I qualsevol dia arriba la fosca nit de l'extinció personal. Tot i que Jaume Sisa (Barcelona, 1948) es considera "un vell jove" en l'etapa de propina, el representant potser més heterodox de la cançó catalana és en aquella edat en què comences a veure morir els amics. I potser per això, en la primera de les converses que conté *Jaume Sisa, el comptador d'estrelles* (Empúries, 2015), Donat Putx planteja al cantautor si hi pensa molt, en la mort. "No hi havia pensat mai, però ara cada vegada hi penso més", confessa. Sembla una manera de començar el llibre una mica macabra.



Però llavors la conversa deriva pel terreny de les creences i sorgeix l'esperit juganer i místic de Sisa. "Jo sóc galàctic. I el galàctic té una visió tan global de les coses, de les realitats, que fa que no li calgui ser ni creient ni agnòstic ni ateu", respon el comptador d'estrelles.

Aquesta és una de les perles contingudes al volum, que recull les converses de Donat Putx amb l'artista a Barcelona i Granollers entre el novembre del 2012 i el gener del 2014. L'autor, crític musical de capçaleres com *La Vanguardia*, *Enderrock* o *Rockdelux*, encapçala cadascuna de les entrevistes amb belles proses introductòries –algunes d'extraordinàries–, planteja preguntes sense pontificar i ordena una mica les temàtiques. I Sisa, amb un to que varia entre el record emocionat, el relat anecdòtic, la confessió laica i la reflexió passada pel filtre únic de la mentalitat galàctica de l'artista, va desgranant amb bastant detall els aspectes sobre la seua trajectòria vital i artística. Hi ha informació útil per als iniciats. I una personalitat fascinant que potser pot captar l'interès de les noves generacions.

La "historieta" que esdevingué himne

Els primers capítols del volum aborden la infantesa "precària" però feliç de Sisa, compartint barri amb Joan Manuel Serrat. I una pubertat una mica més traumàtica. "Clarament, la meua adolescència està marcada per un complex d'inferioritat: no era guapo, duia ulleres gruixudes, tenia acne, era pobre, les ties no em fotien cas, i somiava en una guitarra elèctrica i no me la podia comprar". Tot just quan l'artista descobreix The Shadows i vol emular el seu guitarrista. La influència Bob Dylan ("allò va ser com si m'explotés una bomba al cervell", diu) vindria després. A 18 anys, Sisa viatja per França i Tunísia, interpreta versions i comença a escriure cançons.

La música és ja un virus del qual no es pot desfer. Coneix Pau Riba i s'integra en el Grup de Folk, l'alternativa marxista i combativa dels Setze Jutges, que ells consideren un grup comercial i petitburgès. Però l'esperit lliure de Sisa tampoc no combrega amb el tarannà dogmàtic d'alguns sectors del Grup de Folk. Comencen les primeres gravacions, amb el *single* *L'home dibuixat*. I un disc, *Orgia* (1971), que passa desapercebut. Sisa tira la tovallola, torna a intentar-ho, després de la mort de sa mare i, el 1975, aconsegueix el ressò desitjat amb *Qualsevol nit pot sortir el sol* (1975), el disc que conté el seu tema més emblemàtic, un himne casual, no buscat. "Era un tema com un altre, no tenia una importància especial. Encara et diré més: aquesta va ser l'última cançó del disc que vam gravar, i recordo que amb el Rafael Moll no sabíem com abordar-la, perquè em semblava que no era ben bé una cançó, sinó una historieta". Passa de vegades.



Amb la prohibició de cantar al Canet Rock per unes declaracions en què parlava de l'anarquisme vital, la invenció de l'etiqueta de "cantautor galàctic", la creació, per tant, del personatge i la publicació del disc doble *La Catedral* (1977), que Sisa considera el seu millor àlbum, un treball espectacular del *Dioptria* de Pau Riba i amb el qual comença a donar-se a conèixer a la resta de l'estat, va progressant una lectura que s'afronta amb avidesa.

Amb tot, l'interès puja uns graus amb capítols com "Impostura i vil metall", "Primera mort" i "Ricardo Solfa i els negocis de l'ànima". El primer d'aquests fragments narra la recerca quasi obsessiva de l'èxit i el reconeixement massiu, amb una confessió en tota regla: "El cas és que un dia em vaig despertar i em vaig dir: 'Vull triomfar' (...) Fins aquell moment, la meua prioritat era canviar el món", etziba. El resultat és *La màgia de l'estudiant* (1979), un disc amb una convencional producció de Josep Maria Bardagi –de la qual Sisa no el fa responsable: l'elecció fou seua– i que s'allunya de l'univers poètic de l'autor. La crítica el féu a trossos.

Després d'un capítol on narra la contradictòria experiència amb la companyia Dagoll Dagom, l'espectacle *Nit de Sant Joan* (1981), arriba "La primera mort", el relat a tomba oberta de la molt curiosa retirada de Jaume Sisa, almenys en el seu vessant de cantautor galàctic, el 1984. Mor son pare i l'artista té una mena de revelació: creu que ja no té res a dir, que s'està repetint. Té una crisi d'identitat, vol convertir-se en una altra persona. I una nit concreta, se'n va a dormir amb la idea del comiat rondinant pel seu cap. Ho anuncia, publica un altre doble, *Transcantautor*, i fa una llarga gira acompanyada d'un llibre i una exposició. Sisa, algú que considera el treball com una maledicció, treballà de valent. Ja havia fet una mica de caixa, un matalàs per viure un temps. No té previst, necessàriament, tornar a la música.

Però se'n va a viure a Madrid. I un bon dia, en un concert de Joaquín Sabina, el madrileny cita a l'escenari Ricardo Solfa, un suposat cantautor desconegut, un cantautor de boleros en castellà. El cantautor, que vol aconseguir l'èxit de Sabina, juga fort la partida. Crea una biografia expressament i fins i tot, a les entrevistes, nega la seua relació amb Sisa. Malgrat una bona acollida crítica, l'operació és un fracàs pel que fa a les vendes i els concerts. Sisa ho reconeix, però defensa la qualitat del projecte. Comptat i debatut, el fracàs el fa caure en una depressió. I té un infart amb només 45 anys.

Entre l'aposta pel castellà i aquell sotrac, Sisa podia haver estat totalment oblidat. Però és reivindicat per músics i crítics posteriors. Aquest llibre n'és una mostra. Es parla d'això. I de la independència, que no acaba de veure ("els catalans som molt pactistes"). I dels tripartits de Maragall i Montilla. I de Pujol i Tarradellas. Una via d'accés ben suggeridora a un personatge irrepètible. •